

dluhu státního. A největší část potřebné miliardy výkupní bude musiti Švýcarsko beztoho opatřiti za hranicemi. Horoskop tedy tak nepříznivý, že i autor pokládal za vhodné jej doložiti zkušenostmi ze švýcarského monopolu lihového, který vynesl v l. 1888—1898 jen 49·3 mil. fr. kdežto vláda jej při zavádění monopolu preliminovála obnosem 79·3 mil. fr.; dle zpráv nejnověji docházejících skutečně pak správcové státního železniectví švýcarského na pravděpodobnost schodků provozovacích občanstvo švýcarské již dnes obezřetně připravují.

Gruber.

Dr. J. Gruber, O vodních cestách a vodní dopravě námořní i vnitrozemské. (Obchodní Knihovna »Merkur« č. 14. — V Praze, 1902, 112 str.)

Neunavný národohospodářský pracovník dozajista se zavděčil všem u nás, kteří mají zájem na záležitostech národohospodářských, že v knize přítomné, pro širší vzdělání kruhy psané; v nejlepším slova smyslu populární, podal všestranné poučení o předmětu, který novými rakouskými projekty průplavovými a kanalizačními nabyl nemalé aktuálnosti. Podává především mnoho fakt takovým rozsahem, pokud mně známo, u nás v souvislém celku dosud nikde nepodaných. Tak především o vzniku a rozvoji všech způsobů plavby s pečlivě vybranými přehledy statistickými, zvláště pak o vývoji rakouské plavby a námořního obchodu, pak přehled o námořních průplavech, zejména o suezském a o stavu průplavních projektů středoamerických. Obširnější část spisu zabývá se vodními cestami vnitrozemskými, kdež zase je dán pěkný přehled všech přirozených toků evropských a rakouských zvláště i výklad o technických pokrocích v úpravě vodních cest vnitrozemských. Nad jiné pak užitečným bude přehled umělých vodních cest v cizině a historická skizza říční plavby a průplavních projektů rakouských starších i těch nejnovějších, jejichž obsah se podrobně probírá. Následuje pak část úvahová, jež se opírá o hojný materiál číselný o postupném rozvoji plavby na průplavech německých, k čemuž se připojují tři zvláště závažné kapitoly: státní finance a vodní cesty vnitrozemské — sazby ve vodní dopravě vnitrozemské — rakouské průplavní a kanalizační projekty s hlediska státu a národohospodářského. V obou prve řečených vykládá autor stanovisko své, hlouběji již uzákladněné ve spisu minulého roku vydaném (*Finanční principy moderních prostředků dopravních*), o němž byla již ve »Sborníku« podána úvaha (ročn. II. str. 241). I aplikuje je v konečné kapitole, čímž už je řečeno, že se to děje soudným uvažováním pravděpodobností příznivých i méně příznivých. Tu právě vězí ten veliký rozdíl mezi spisy techniků, kteří měli dosud v těch otázkách hlavní slovo, a národních hospodářů (ovšem skutečných, ne pouze samozvaných). Oněm nelze arci zazlíti, když v radostném odbornickém řešení velkých takových projektů nejlepší úspěchy národohospodářské pokládají za samozřejmé a že se přes mnohou pochybnost v příčině poměru nákladnosti a výnosu optimisticky přešinou. Je úkolem národního hospodáře, aby svým odborným zakročením odlišil světlo a stín. Tomu slouží úvahy spisovatelovy a přišly v čas.

Bf.

Dr. Heinrich Rauchberg, »Steuererklärung und Steuerauslage auf dem Gebiete der directen Personalsteuern in Oesterreich.« Wien 1901. Manz.

Dle předmluvy autorovy mají obsahem spisu toho se stanoviska finančního práva objasněny býti příčiny, proč poslední reforma osobních daní přímých v Rakousku v mnohých částech neuspokojuje, a za takové příčiny byly hned spolu naznačeny úhlavně nedostatky při právním zbudování dvou pro rozvrhování daní závažných institucí právních, totiž přiznání k dani a předepsání daně. — Rozumováno jest krátce následovně: Přiznání k dani má býti základem právní ochrany při přidělování daní. Podati přiznání a správnost jeho zastupovati jest povinností poplatníkovou a druhou stranou jest povinností orgánů daň přidělujících, respektovati přiznání to, a neodchylovati se od něho, aniž by poplatník o pochybných snad jednotlivých položkách byl